

poniedziałek, 21.04.2025

Śmierć papieża Franciszka

W Poniedziałek Wielkanocny o godzinie 7.35 w swoich apartamentach, w Domu Świętej Marty w Watykanie, zmarł Papież Franciszek. Przyczyny zgonu to: udar mózgu, śpiączka i nieodwracalna niewydolność krążeniowa. Stwierdził oficjalnie prof. Andrea Arcangeli, dyrektor zarządu Zdrowia i Higieny Państwa Miasta Watykańskiego. W komunikacie podano do wiadomości, że Papież Franciszek cierpiał z powodu: przebytej ostrej niewydolności oddechowej w wyniku obustronnego wielodrobnoustrojowego zapalenia płuc, mnogiego rozstrzenia oskrzeli, nadciśnienia tętniczego oraz cukrzycy typu II. "Stwierdzenie zgonu zostało dokonane na podstawie zapisu elektrokardiotanograficznego" poinformował dyrektor zarządu Zdrowia i Higieny Państwa Miasta Watykańskiego. Oświadczył, że według jego wiedzy i sumienia, powyższe powody są przyczynami zgonu.

Papież Franciszek miał 88 lat, na Stolicy Piotrowej zasiadał od 13 marca 2013 r.

Komunikat Biskupa Siedleckiego

W związku ze śmiercią papieża Franciszka, bp Kazimierz Gurda wydał KOMUNIKAT: Z głębokim żalem i chrześcijańską nadzieją informuję, że dziś, o godzinie 7.35, zmarł Papież Franciszek – następca św. Piotra, pasterz Kościoła Powszechnego i orędownik pokoju. W duchu jedności z całym Kościołem, dziś, 21 kwietnia, o godz. 16.00 w katedrze siedleckiej będę przewodniczył koncelebrowanej Mszy Świętej, z udziałem bp. Grzegorza Suchodolskiego i księży, w intencji zmarłego Papieża Franciszka. Liturgię poprzedzi Nowenna do Bożego Miłosierdzia, która rozpocznie się o godz. 15.45. Zapraszam księży, siostry zakonne i wiernych świeckich do uczestnictwa w tej modlitwie. Księży proboszczów, proszę aby przed dzisiejszą Mszą Świętą wieczorową we wszystkich parafiach naszej diecezji zabrzmiały dzwony jako znak żałoby. Proszę aby podczas tych Mszy Świętych modlić się za zmarłego Papieża. W parafiach, gdzie nie będzie sprawowana Msza Święta wieczorowa, proszę, aby dzwony biły o godz. 18.00. Niech Maryja, Królowa Nieba, wyprosi zmarłemu Papieżowi Franciszkowi łaskę nieba. Wieczny odpoczynek racz mu dać, Panie... + Kazimierz Gurda Biskup Siedlecki Siedlce, dnia 21 kwietnia 2025 r.

Testament Ojca Świętego Franciszka

Polskie tłumaczenie testamentu Papieża Franciszka.

Miserando atque Eligendo

W Imię Przenajświętszej Trójcy. Amen.

Czuając, że zbliża się zmierzch mojego życia ziemskiego, z żywą nadzieją na Życie Wieczne, pragnę wyrazić moją wolę w testamencie jedynie w odniesieniu do miejsca mojego pochówku.

Moje życie oraz posługę kapłańską i biskupią zawsze powierzałem Matce naszego Pana, Najświętszej Maryi Pannie. Dlatego proszę, aby moje doczesne szczątki spoczęły – oczekując dnia zmartwychwstania – w Bazylice Papieskiej Matki Bożej Większej.

Pragnę, by moja ostatnia ziemska droga zakończyła się właśnie w tym wielowiekowym sanktuarium maryjnym, do którego udawałem się na modlitwę na początku i na końcu każdej Podróży Apostolskiej, aby powierzyć ufnie moje intencje Niepokalanej Matce oraz dziękować za Jej czułą i macierzyńską opiekę.

Proszę, aby mój grób został przygotowany w niszy w nawie bocznej, pomiędzy Kaplicą Paulińską (Kaplicą *Salus Populi Romani*), a Kaplicą Sforzów w wspomnianej Bazylice Papieskiej, zgodnie z załączonym dokumentem.

Mój grób winien być w ziemi, prosty, bez szczególnego zdobienia, z jedynym napisem: *Franciscus*.

Koszty przygotowania mojego pochówku zostaną pokryte z kwoty od dobroczyńcy, którą przeznaczyłem na ten cel i którą należy przekazać Bazylice Papieskiej Matki Bożej Większej. Odpowiednie instrukcje w tej sprawie przekazałem Jego Ekscelencji abp. Rolandowi Makrickasowi, Komisarzowi Nadzwyczajnemu Kapituły Liberiańskiej.

Niech Pan obdarzy zasłużoną nagrodą tych, którzy mnie miłowali i nadal będą modlić się za mnie. Cierpienie, które stało się udziałem ostatniego etapu mojego życia, ofiarowałem Panu o pokój na świecie i braterstwo między narodami. *Franciszek Dom ?w. Marty, 29 czerwca 2022 r.*

Ciało Papieża Franciszka w kaplicy Domu św. Marty Od wtorku, we wczesnych godzinach porannych, trumna z ciałem Papieża Franciszka została wystawiona w kaplicy w Domu Świętej Marty, gdzie mieszkał Franciszek. Przez cały dzień aż do północy nawiedzają ją i modlić się przy niej pracownicy Watykanu oraz ich krewni. Ciało spoczywa w otwartej trumnie w asyście warty Gwardii Szwajcarskiej. Pracownicy watykańscy klękają na klęcznikach, siadają na krzesłach, by w ciszy modlić się za Ojca Świętego Franciszka. Ciało Papieża Franciszka, który zmarł w Poniedziałek Wielkanocny o 7.35 rano zostało złożone do trumny w poniedziałek wieczorem podczas obrzędu oficjalnego uznania śmierci. Obrzęd ten został przewidziany w nowych, przygotowanych na polecenie Franciszka obrzędach pogrzebu Papieża. Ceremonii przewodniczył kard. Kevin Farrell, Kamerling Świętego Kościoła Rzymskiego, a obok niego uczestniczyli dziekan Kolegium Kardynalskiego kard. Giovanni Battista Re, a także członkowie Domu Papieskiego oraz kierownictwo watykańskiej służby zdrowia. **Opieczętowanie apartamentów papieskich**

W poniedziałek, 21 kwietnia 2025 r., odbył się obrzęd opieczętowania apartamentów papieskich w Pałacu Apostolskim oraz w Domu św. Marty. Uczestniczyli w niej m.in. Kamerling Świętego Kościoła Rzymskiego kard. Kevin Farrell oraz kard. Pietro Parolin. Drzwi do apartamentów zostały przewiązane przez klamki czerwoną taśmą, którą publicznie załakowano pieczęcią kardynała Kamerlinga. To tradycyjny obrzęd następujący po śmierci Papieża, bowiem w tym okresie kamerling zarządza m.in. nieruchomościami Watykanu.

Przeniesienie ciała Papieża Franciszka do Bazyliki Watykańskiej Wychodząc z tego domu, dziękujemy Panu za niezliczone dary, których udzielił chrześcijańskiemu ludowi poprzez Swojego sługę, Papieża Franciszka, i błagamy, aby w swym miłosierdziu i łagodności, dał mu wieczne mieszkanie w królestwie niebieskim - tymi słowami modlił się kard. Kevin Farrell na rozpoczęcie obrzędu przeniesienia ciała zmarłego Ojca Świętego Franciszka z kaplicy Domu św. Marty do Bazyliki św. Piotra. Uroczystość odbyła się w środę, 23 kwietnia 2025 r., o godz. 9.00.

Panie Przyjmij go w Twoim mieszkaniu wiecznego światła

Procesja udała się od dziedzińca przed Domem św. Marty przez Plac Pierwszych Męczenników; przeszła pod Łukiem Dzwonów i przez Plac św. Piotra, głównym wejściem weszła do Bazyliki św. Piotra. Podczas procesji śpiewano psalmy mówiące o Bożym Miłosierdziu. W Bazylice Watykańskiej, po odśpiewaniu Litanii do Wszystkich Świętych, odczytano fragment Ewangelii św. Jana oraz wezwania modlitwy wiernych.

„O Boże, zbawienie nasze, wysłuchaj nas, błagających razem ze wszystkim świętymi i przyjmij w zgromadzeniu Twoich wybranych duszę Twojego sługi i naszego Papieża Franciszka, który zawierzył się modlitwie Kościoła” - zakończył kard. Farrell. Trumna z ciałem Franciszka została ustawiona przed Ołtarzem Konfesji św. Piotra. **Możliwość wejścia do Bazyli Watykańskiej**

Dla osób, które zechcą przyjść i oddać hołd zmarłemu Papieżowi otwarte będą cztery wejścia do Bazyliki – dwa po przeciwnych stronach balustrady i dwa bezpośrednio z Placu. Wszyscy wierni będą przechodzić przez Drzwi Święte, a następnie ustawią się w nawie głównej, aby dojść do miejsca usytuowania trumny. Bazylika św. Piotra pozostanie otwarta dla osób, które będą chciały osobiście pożegnać zmarłego Ojca Świętego Franciszka przez kolejne dni w następujących godzinach: środa, 23 kwietnia (od 11:00 do

24:00), czwartek, 24 kwietnia (od 7:00 do 24:00), piątek, 25 kwietnia (od 7:00 do 19:00).

Uroczystość zamknięcia trumny

W piątek wieczorem, 25 kwietnia 2025 r., w bazylice Świętego Piotra odbył się obrzęd zamknięcia trumny. Przez trzy dni trumna była tam wystawiona, by hołd papieżowi mogli oddać wierni. Przybyło łącznie ponad ćwierć miliona osób.

Po modlitwie i pobłogosławieniu ciała do papieskiej trumny został włożony woreczek z monetami wybitymi w czasie pontyfikatu Franciszka oraz podpisany akt notarialny. Do trumny trafił także dokument zwany rogito, czyli "Akt przejścia do Domu Ojca Jego Świątobliwości Franciszka". Dokument przedstawia życiorys papieża i jego dokonania.

Uroczystości zamknięcia trumny z ciałem papieża Franciszka przewodniczył kardynał Kevin Farrell. 77-letni duchowny pełni obecnie funkcję kamerlinga, czyli osoby, która przejmuje pieczę nad sprawami bieżącymi w Watykanie z chwilą śmierci lub rezygnacji Ojca Świętego. Na uroczystość, która miała **charakter prywatny**, został zaproszony m.in. kardynał Konrad Krajewski.

Treść rogatio, dokumentu złożonego w trumnie Papieża Franciszka Śmierć, złożenie do grobu i pochówek świętej pamięci Franciszka Razem z nami, pielgrzym nadziei, przewodnik i towarzysz w drodze do wielkiego celu, do którego jesteśmy powołani, tj. do Nieba, 21 kwietnia Roku Świętego 2025, o 7.35 rano, gdy światło Wielkanocy rozświetlało drugi dzień oktawy, w Poniedziałek Wielkanocny, umiłowany Pasterz Kościoła Franciszek odszedł z tego świata do Ojca. Cała wspólnota chrześcijańska, a szczególnie ubodzy, dziękowali Bogu za dar służby, którą pełnił z odwagą i wiernością Ewangelii oraz mistycznej Oblubienicy Chrystusa.

Franciszek był 266. papieżem. Jego pamięć pozostaje w sercu Kościoła i całej ludzkości.

Jorge Mario Bergoglio, wybrany na papieża 13 marca 2013 r., urodził się 17 grudnia 1936 r. w Buenos Aires, w rodzinie emigrantów z Piemontu. Jego ojciec Mario był księgowym pracującym na kolei, a matka, Regina Sivori, zajmowała się domem wychowaniem piątki dzieci. Po ukończeniu szkoły jako technik chemik, wybrał drogę kapłaństwa, początkowo wstępując do seminarium diecezjalnego, a 11 marca 1958 r. wstępując do nowicjatu Towarzystwa Jezusowego. Studiował nauki humanistyczne w Chile, a po powrocie do Argentyny w 1963 roku ukończył filozofię w Kolegium Świętego Józefa w San Miguel. Był wykładowcą literatury i psychologii w Kolegium Niepokalanej w Santa Fé i w Kolegium Zbawiciela w Buenos Aires. Przyjął święcenia kapłańskie 13 grudnia 1969 r. z rąk księdza arcybiskupa Ramóna José Castellano, a 22 kwietnia 1973 r. złożył wieczystą profesję w zakonie jezuitów. Pełnił funkcję magistra nowicjuszy w Villa Barilari w San Miguel, wykładowcy na wydziale teologii, radnego prowincji Towarzystwa Jezusowego i rektora Kolegium, a 31 lipca 1973 r. został mianowany prowincjałem jezuitów w Argentynie. Po 1986 roku spędził kilka lat w Niemczech, w celu ukończenia pracy doktorskiej. Po powrocie do Argentyny kardynał Antonio Quarracino chciał, aby został jego bliskim współpracownikiem. 20 maja 1992 r. Jan Paweł II mianował go biskupem tytularnym Auca i biskupem pomocniczym Buenos Aires. Jako swoje zawołanie biskupie wybrał Miserando atque eligendo i umieścić w swoim herbie chrystogram IHS, symbol Towarzystwa Jezusowego. 3 czerwca 1997 r. został mianowany arcybiskupem koadiutorem Buenos Aires, a po śmierci kardynała Quarracino, 28 lutego 1998 r. zastąpił go na tym stanowisku jako arcybiskup, prymas Argentyny, ordynariusz wiernych obrządku wschodniego zamieszkających w tym kraju oraz wielki kanclerz Uniwersytetu Katolickiego. Jan Paweł II kreował go kardynałem na konsystorzu w dniu 21 lutego 2001 r., przydzielając mu jako kościół tytularny San Roberto Bellarmino. W październiku tego samego roku pełnił funkcję pomocniczego sprawozdawcy generalnego dziesiątego Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów.

Był prostym i bardzo kochanym pasterzem w swojej archidiecezji, po której podróżował wzdłuż i wszerz, również metrem i autobusem. Mieszkał w zwykłym mieszkaniu i sam sobie gotował, bo czuł się jednym z ludu.

Przez kardynałów zgromadzonych na konklawe po rezygnacji Benedykta XVI został wybrany na papieża 13 marca 2013 r. i przyjął imię

Franciszka, ponieważ, za przykładem świętego z Asyżu, chciał w pierwszej kolejności zadbać o najuboższych tego świata. Z loggi błogosławieństw przedstawił się słowami: „Bracia i siostry, dobry wieczór! A teraz wyruszamy w drogę: Biskup i lud. W drogę Kościoła Rzymu, tego, który przewodzi w miłości wszystkim Kościołom, drogę braterstwa, miłości, wzajemnego zaufania.”. I po skłonieniu głowy powiedział: „Proszę was, byście pomodlili się do Pana, by pobłogosławił mnie: o modlitwę ludu proszącego o błogosławieństwo dla swojego biskupa.”. 19 marca, w uroczystość św. Józefa, oficjalnie rozpoczął swoją posługę Piotrową.

Zawsze uważny na ostatnich i odrzuconych przez społeczeństwo, Franciszek, zaraz po wyborze, postanowił zamieszkać w Domu Świętej Marty, ponieważ nie mógł obejść się bez kontaktu z ludźmi, a od pierwszego Wielkiego Czwartku zechciał odprawiać Mszę Wieczerzy Pańskiej poza Watykanem, udając się za każdym razem do więzień, ośrodków dla niepełnosprawnych i narkomanów. Kapłanom zalecał, aby zawsze byli gotowi do udzielania sakramentu miłosierdzia, aby mieli odwagę wychodzić z zakrystii i szukać zaginionych owiec oraz by otwierali drzwi kościoła aby móc przyjąć tych, którzy pragną spotkać się z Obliczem Boga Ojca.

Pełnił posługę Piotrową z niestrudzonym poświęceniem na rzecz dialogu z muzułmanami i przedstawicielami innych religii, zwołując ich niekiedy na spotkania modlitewne i podpisując wspólne deklaracje na rzecz zgody między wyznawcami różnych religii, takie jak Dokument o ludzkim braterstwie podpisany 4 lutego 2019 r. w Abu Zabi z sunnickim przywódcą Al-Tayyebem. Jego miłość do ubogich, starszych i najmłodszych skłoniła go do zainicjowania Światowych Dni Ubogich, Dziadków i Dzieci. Ustanowił także Niedzielę Słowa Bożego.

Bardziej niż którykolwiek z jego poprzedników powiększył Kolegium Kardynalskie, zwołując dziesięć konsystorz, na których mianował 163 kardynałów, w tym 133 elektorów i 30 nieelektorów, pochodzących z 73 krajów, z których 23 nigdy wcześniej nie miało kardynała. Zwołał pięć synodów biskupów, trzy zwyczajne ogólne poświęcone rodzinie, młodzieży i synodalności, jeden nadzwyczajny poświęcony rodzinie i jeden specjalny dla regionu Panamazonii.

Wielokrotnie zabierał głos w obronie niewinnych. Gdy rozprzestrzeniła się pandemia COVID-19, wieczorem 27 marca 2020 roku na placu Świętego Piotra, którego kolumnada symbolicznie obejmowała Rzym i świat, zechciał modlić się w samotności za przerażoną i nękaną nieznaną chorobą ludzkość. Ostatnie lata jego pontyfikatu były naznaczone licznymi apelami o pokój, sprzeciwiając się trzeciej wojnie światowej w kawałkach, toczącej się obecnie w różnych krajach, szczególnie na Ukrainie, a także w Palestynie, Izraelu, Libanie i Mjanmie.

Po dziesięciodniowym pobycie w szpitalu, który rozpoczął się 4 lipca 2021 r. w celu przeprowadzenia operacji w Poliklinice Agostino Gemelli, Franciszek wrócił do tego samego szpitala 14 lutego 2025 r. na 38-dniowy pobyt z powodu obustronnego zapalenia płuc. Po powrocie do Watykanu ostatnie tygodnie życia spędził w Domu Świętej Marty, gdzie, pomimo nieodzyskania pełni sił, do samego końca z taką samą pasją poświęcał się posłudze Piotrowej. W Niedzielę Wielkanocną, 20 kwietnia 2025 r., po raz ostatni ukazał się w loggii Bazyliki Świętego Piotra, aby udzielić uroczystego błogosławieństwa Urbi et Orbi.

Nauczanie doktrynalne papieża Franciszka było bardzo bogate. Świadek skromnego i pokornego stylu, opartego na otwartości na działalność misyjną, na apostolskiej odwadze i na miłosierdziu, świadomy konieczności unikania niebezpieczeństwa autoreferencyjności i duchowej światowości w Kościele, Papież zaproponował program swojego pontyfikatu w adhortacji apostolskiej *Evangelii gaudium* (24 listopada 2013 r.). Wśród najważniejszych dokumentów znajdują się 4 encykliki: *Lumen fidei* (29 czerwca 2013 r.) podejmująca temat wiary w Boga, *Laudato si'* (24 maja 2015 r.) poruszająca problem ekologii i odpowiedzialności rodzaju ludzkiego w kryzysie klimatycznym, *Fratelli tutti* (3 października 2020 r.) o braterstwie ludzkim i przyjaźni społecznej, *Dilexit nos* (24 października 2024 r.) o nabożeństwie do Najświętszego Serca Jezusowego. Ogłosił 7 adhortacji apostolskich, 39 konstytucji apostolskich, liczne listy apostolskie, z których większość w formie motu proprio, 2 bulle ogłaszające Rok Święty, oraz katechezy wygłoszone na audiencjach generalnych i przemówienia wygłoszone w różnych częściach świata. Po utworzeniu Sekretariatów ds.

Komunikacji i ds. Ekonomii, Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia oraz Dykasterii ds. Integralnego Rozwoju Człowieka, zreformował Kurię Rzymską, wydając Konstytucję Apostolską *Praedicate Evangelium* (19 marca 2022 r.). Zmodyfikował proces kanoniczny dotyczący orzekania nieważności małżeństwa w Kodeksie Kanonów Kościołów Wschodnich i w Kodeksie Prawa Kanonicznego (motu proprio *Mitis et misericors Iesus* i *Mitis Iudex Dominus Iesus*) oraz zaostrzył przepisy dotyczące przestępstw popełnianych przez przedstawicieli duchowieństwa przeciwko nieletnim lub osobom bezbronnym (motu proprio *Vos estis lux mundi*).

Franciszek pozostawił wszystkim wspaniałe świadectwo człowieczeństwa, świętego życia i powszechnego ojcostwa.

Uroczystości pogrzebowe Około 250 tysięcy osób uczestniczyło we Mszy św. odprawianej na Placu Św. Piotra, a co najmniej 150 tys. żegnało Papieża wzdłuż trasy przejazdu jego trumny z Watykanu do Bazyliki Matki Bożej Większej. Msza św. rozpoczęła się o godzinie 10. Wcześniej z Bazyliki św. Piotra wyniesiono zamkniętą w piątek wieczorem trumnę z ciałem Franciszka. Ustawiono ją przed ołtarzem, a na niej ułożono otwarty Ewangeliarz. „Radość Ewangelii i miłosierdzie, to słowa klucze Franciszka” – mówił w kazaniu podczas Mszy św. kardynał Giovanni Battista Re, dziekan Kolegium Kardynalskiego. „Papież Franciszek zawsze stawiał w centrum Ewangelię miłosierdzia, wielokrotnie podkreślając, że Bóg nie męczy się przebaczeniem” – dodał kardynał. **Ogromne tłumy, liczne delegacje**

Już przed samą Mszą św. zgromadziło się na Placu przed Bazyliką oraz na Via della Conciliazione około 200 tys. osób. W trakcie uroczystości dotarły kolejne dziesiątki tysięcy. Ludzie powoli wchodzili na miejsce uroczystości, ze względu na duże środki ostrożności. Te podjęto m.in. ze względu na udział wielu delegacji zagranicznych. Na pogrzeb Franciszka przybyło ponad 160 delegacji, w tym ponad 85 przywódców państw, włącznie z koronowanymi głowami. Był m.in. prezydent Argentyny Javier Milei, który wraz z delegacją tego kraju zajmował honorowe miejsce, jako przywódca ojczyzny zmarłego Papieża. Przybył prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump, który rozmawiał w Bazylice św. Piotra z Wołodymyrem Zełenskim, prezydentem Ukrainy. Przybył prezydent RP Andrzej Duda, wraz z marszałkiem Sejmu Szymonem Hołownią i wicepremierem Władysławem Kosiniak-Kamyszem. Obecni byli prezydenci Francji, Niemiec, przewodnicząca Komisji Europejskiej. Przybyły też delegacje wielu Kościołów i religii chrześcijańskich i niechrześcijańskich. Obecny był naczelny rabin Rzymu Riccardo Di Segni. **Homilia: „Prosimy abyś z nieba błogosławił”**

W homilii kardynał Giovanni Battista Re, który przewodniczył liturgii, podkreślał charakterystyczne cechy pontyfikatu i osobowości Franciszka. Mówił, że Franciszek „szczególnie troszczył się o osoby w trudnej sytuacji, poświęcał się bezgranicznie, zwłaszcza dla ostatnich tego świata, dla wykluczanych. Był Papieżem pośród ludzi, miał serce otwarte dla wszystkich. Był również Papieżem, który dostrzegał nowe zjawiska w społeczeństwie i to, co Duch Święty wzbudzał w Kościele”. Wspominał przesłanie Franciszka, iż wszyscy jesteśmy braćmi i siostrami, jego pragnienie by Kościół był domem otwartym dla wszystkich i „szpitalem polowym”, jego przesłanie Miłosierdzia oraz radość Ewangelii, a także jego bezustanne apele o pokój. Na koniec prosił Franciszka, by wstawił się za światem u Ojca Niebieskiego. „Teraz, kochany Papieżu Franciszku, prosimy Cię o modlitwę za nas i prosimy, abyś z nieba błogosławił Kościołowi, błogosławił Rzymowi, błogosławił całemu światu, tak jak to uczyniłeś w ostatnią niedzielę z balkonu tej Bazyliki w ostatecznym uścisku z całym ludem Bożym, ale najlepiej także z całą ludzkością, z ludzkością, która szuka prawdy szczerym sercem i trzyma wysoko pochodnię nadziei” – zakończył dziekan Kolegium Kardynalskiego. **Grób przy kaplicy Matki Bożej**

Po Mszy św. trumna z ciałem Franciszka została przeniesiona przed ołtarz konfesji w Bazylice Świętego Piotra, a potem przewieziona do Bazyliki Matki Bożej Większej. Zebrani wzdłuż trasy wierni – w liczbie, jak oszacowano, około 150 tysięcy – gorąco żegnali Franciszka. Trumna z jego ciałem została wprowadzona najpierw do Kaplicy Paulińskiej, w której znajduje się ukochana ikona Franciszka – *Salus Populi Romani*. Później nastąpiła ceremonia prywatna pochowania ciała do grobu, usytuowanego w niszy obok

kaplicy Matki Bożej. Zgodnie z ostatnią wolą Papieża, grób jest usytuowany w ziemi. Na posadzce leży płyta z łacińskim napisem „Franciscus” a nad nią, na ścianie widnieje kopia jego krzyża pectoralnego Franciszka. Nagrobek wykonany jest z kamienia liguryjskiego – z terenu, z którego pochodzili dziadkowie Franciszka.
